

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMANE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ.
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNA
Abonament: 150 Lei la an.

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13-74

Restaurarea vieții religioase

În revistele noastre bisericesti, și — de un timp încoaci — și unele dintre ziarele noastre mai de seamă, tot mai mult se agită chestiunea sectelor religioase.

Văzând (atâta îngrijorare și atâta interes pentru această chestiune, ai crede, că stăm bine. Rămânând la suprafață, ești ispitit să judeci așa.

Dar nu este îngăduit să fim prea încrezători, căci aparențele înseală.

Este un semn bun, că chestiunea sectelor se agită mereu și că se discută asupra cauzelor prielnice acestor curenți de anarhie religioasă, în care noi vedem o pregătire a anarhiei sociale. Însă și mai îmbucurător este faptul, că și dintre mireni mulți bărbați luminați, fii credincioși ai bisericii, se trudesă să arate calea și mijloacele pentru ca biserica lui Christos să corespundă cât mai mult nevoilor sociale actuale.

Fără îndoială, că psihoza creiată de războiu este un strat prielnic semințelor aruncate de vânturi internaționale.

Dar nu mai puțin adevărat este, cum afirmă cu atâta dreptate d-l Nichifor Crainic într'unul din articolele sale „Dumineca” din ziarul „Cuvântul”, că „această psihoză ar putea foarte bine să fie cultivată cu mai mare folos de grădinarii chemați să poarte grija crinilor duhovnicești ai ortodoxiei”.

Pe terenul creștinismului practic se va da lupta între noi și între ei. Și acela va rămânea învingător, care va ști traduce mai mult din evanghelie în viața practică.

Nu mai ajunge să ne apărăm numai teren teoretic, prin polemii și cărți și broșuri apologetice, ci trebuie să trecem pe terenul creștinismului practic. Trebuie să înțelegem spiritul

vremurilor, în care trăim, și raportul dintre valul vremii și doctrina eternă a evangheliei lui Christos, pentru ca să putem capta talazurile sbuciumate ale sufletului contemporan între limanurile de odihnă ale bisericii.

Trebuie să refacem viața religioasă a popoului, pentru ca prin fapte să se dovedească măsura credinței, de care îi este încălzit sufletul. Se impune munca fără sovăire, înfiorată de entuziasmul chemării pentru propovăduirea învățăturilor Mântuitorului Christos.

Sub acest raport avem domeniul cel mai larg cuprinzător, cel mai frumos, dar și cel mai plin de răspundere.

Dacă ne gândim la starea actuală, trebuie să recunoaștem, că prea puțin se muncește pe acest teren.

Adevărul e, că valul vremii a cuprins și sufletele unora dintre preoți și prea puțin se sbuciumă pentru problemele de ordin mai înalt, care să aducă bisericii o nouă biruință.

E ceasul suprem să înțelegem, că restaurarea religiozității și a moralității nu se poate face fără redisciplinarea clerului. Căci viața morală a preoților, îmbinată cu conștiințioasa împlinire a datorințelor pastorale, este piatra unghiulară pentru restaurarea vieții religioase a credincioșilor.

Redisciplinarea și organizarea vieții religioase a clerului ar trebui să preocupe congresele noastre preoțești, căci viața religioasă a preotului, ca și atmosfera din biserică, înspiră credincioșilor îndemnuri religioase și morale dintre cele mai curate.

Pr. S. „Foaia Diecezană”.

Vandalismul din Maramurăș

Vicariul Boroș cu prefectul Mihali îndeamnă pe Ruteni la revoluție contra Românilor.

Tara lui Dragoș Vodă numai la aparință a fost desrobită, de fapt însă și azi geme sub povara jugului care în trecut a desnaționalizat-o și a îndepărtat-o de legea străbună. Acei conducători sufletești și acei oficianți dela administrația județeană cari în trecut au fost folosiți de uncaltă în scopul maghiarizării și a papistașului, azi terorizează pe bieții locuitori români și ortodoxi în cât de frica lor își pun merinde în traistă și iau lumea în cap. La ce acte de teroare să dimit acești oameni se învederează din cazul cel mai recent dela Vereșmort.

Comuna Vereșmort e situată la 6 km. dela Sighet pe Tisa în sus. Dintre locuitorii acestei comune 100 familii sunt români, 20 familii ruteni, circa 50 familii unguri. Sub stăpânirea maghiară românii și rutenii au fost greco-catolici având în comună biserică aranjată, dar afiliați la o comună curat ruteană din vecinătate, la Crăciunești. Ungurii sunt o parte papistași, iar majoritatea calvini. Aceștia mergeau la bisericile lor din Sighet.

Românilor, preotul rutean din Crăciunești le liturghisea rusește și le predica ungurește. Azi tinerimea mai cu ușurință vorbește rusește și ungurește decât românește. Bătrânii satului și-au păstrat mai bine și limba și portul. Stând de vorbă cu un om de 35—40 ani îmi spune cu multă duioșie: „Noi suntem rumuni, dar ne-am uitat limba. Pe vremea ungușilor trebuia să știi ungurește ca să poți vorbi cu domni, iar rusește ca să te poți înțelege cu popa”. Maghiarizarea a succes de minune pentru că în școala ruteană confesională se propunea mai mult ungurește, în biserică se vorbea ungurește și se cânta rusește.

Acești urmași nefericiți ai lui Dragoș Vodă erau perduți cu desăvârșire dacă întârzia mântuirea lor numai cu câțiva ani.

După desrobirea națională locuitorii acestei comune au ajuns în contact cu funcționari și soldați de peste munți și așa încet cu încetul s'a trezit în ei conștiința națională și dorul de a se întoarce acolo de unde au fost smulși cu forța de dominația prăbusită.

În 1922 toamna au revenit toți Români și Rutenii din aceasta comună la ortodoxie. Români credeau că astfel vor scăpa de ruteni.

Rutenii credeau că astfel vor scăpa de papistașii unguri. Toți au fost primiți în sânul bisericii noastre; s'au constituit în parohie și Ministerul Cultelor a aprobat parohia.

Prea Sfințitul nostru episcop le-a trimis un preot basarabean ca să poată prevedea și pe acci credincioși cari nu mai știu românește. Acest preot a păstorit credincioșii săi mai bine de un an fără să fie neliniștit de nimenea. Liturghisea și predica în limba noastră. Pe lângă cantorul vechiu care știa numai rusește a instituit și un cantor român. Astfel cântările se făceau la început alternativ, într'o strană românește în cealaltă rusește. În 18 Ianuarie 1924 cu ocaziunea vizitațiunei canonice am liturgisit în biserica lui Vereșmort și nu am auzit cântând rusește decât „Cuvinese cu adevărat”. Cunos-când situația de sub stăpânirea maghiară aceeașă împrejurare m'a întărit în convingerea că tot ce au țesut contra noastră împilatorii de veacuri, noi sub scutul sfintei noastre biserici vom destrăma în câțiva ani. Acești întrăinați de limbă și de lege în scurt timp vor deveni drepti urmași ai glorioșilor lor înaintași și vrednici de numele ce-l poartă.

Preotul unit rutean din Crăciunești la început se uita numai dela distanță la ceia ce se petrece în parohia care a aprținut lui. Văzând mai târziu că administrația județeană începând dela prefect și până la cel din urmă slujbaș numai cuvinte de ocară au pentru noi, — a prins curaj. Credincioșii noștri dacă merg la notar, pretore, sau la oricare for civil ca să caute să li se facă dreptate, îndată ce spun că sunt ortodocși din Vereșmort, sunt huiduiți și alungați de prin birouri. La un bilet de vite numai așa pot ajunge dacă spun că sunt uniți, sau spun că sunt unguri și nu au nimic comun nici cu rutenii, nici cu românii ortodocși. Astfel în Maramurăș poți trăi liniștit sub orice emblemă numai să nu îi român și în special ortodox.

Bazat pe această situație din Maramures, preotul rutean Leahovici din Crăciunești și-a revindicat dreptul asupra ecleziei din Vereșmort. A intentat proces la judecătoria de ocol unde a și câștigat. Întâi a împrorocuat numai o părticică din eclezie, apoi alta și a treia oară întregă. Cu procesul s'au făcut spese multe. Epitropul nostru și câțiva membri din comitet au fost esequați și purtați pe cărări până le-a mâncat toată agoniseala.

Văzând sărmanii că ajung la sapă de lemn,

au alergat la un avocat român din Sighet al cărui nume îmi scapă din vedere. Avocatul le-a spus să-i deie 1000 lei și apoi va merge la judecătoria să consulte dosarul. Oamenii au dat mîia și au mers împreună cu avocatul la judecătoria. După ce a consultat dosarul 5 minute, se întoarce către oameni și scîlpă în ochi și zice: „Puii, voi sunteți păgâni și ortodocși, pentru cât mi-ați plătit, am ostenit destul, nu vă reprezintă și dacă îmi dați tot Sighetul”.

Oamenii măhnîți că nu găsesc nicăieri dreptate, au ieșit plîngînd la stradă. S'au strâns tîrgul în jurul lor de a trebuit să intervină poliția.

Preotul basarabean și de altcum de o fire blîndă, ne mai putînd suporta torturile maramureșene a plecat din comună. Uniții credea că și-au ajuns scopul, dar s'au înșelat. A venit alt preot care imediat a luat lupta de apărare.

A apelat procesul intentat și câștigat de preotul rutean, în 6 luni a bătut drumurile pe la Cluj, București pînă i-a succes a primi decizia Curții de Casație, că se suspendă sentința judecătorească. A cerut repositie. Judecătoria a defapt pertractare în fața locului pe ziua de 8 l. c. pe zi de Sîmbătă.

Acest succes al părintelui Batariuc a băgat pe uniți într-o groază. S'a adunat sîndriul Maramureșului: Prefectul județului, vicarul unit român și vicarul rutean. Le trebuia să inventeze vre-o apucătură ca să poată pe ziua de 8 l. c. arăta justiției, că în Vereșmort nu există nici un suflet ortodox de cum parohie ortodoxă.

Numai planul le-a fost greu de inventat, executiva merge strună. De cine să aibă frică vicarul rutean, când e constiu că vicarul român și prefectul județului îl ajută din răspuțeri.

Se bate doba în 4 comune rutene, că pe ziua de 6 l. c. la sîrbătoarea Schimbării la față, toți oamenii cu mic cu mare, să meargă cu proșecție la Vereșmort, acolo va fi sfințire de biserică și se pot oamenii spovedi și vedea pe vlădica. Întrebat fiind dobașul din comuna vecină, că cine i-a poruncit să bată doba și să spună oamenilor atari nebunii, a răspuns categoric că d-l prefect.

Preotul nostru luînd informație despre toate acestea îmi telegrafează să plec momentan, rutenii voesc a ne lua biserica cu forța. Seara în spre praznicul Schimbării la față sosesc la Vereșmort, mă îngăzduiesc la casa episcopului I. unde locuște și preotul Batariuc. Sub durata

noapții în întreaga comună o mișcare neobișnuită. Toată noaptea a cutreerat satul jandarmii, primarul, agentii prefectului și a preotului Leahovici. Sculau oamenii din somn ca să-i capaciteze că ce atitudine să ia față de noi, preoții ortodocși. La episcopul nostru de 4 ori a venit straja ca să-l cheme la primărie. Când a venit a patra oară, în curte erau și 2 jandarmi. Episcopul nu era acasă. De cu seară mi-a spus cu lacrimi în ochi că își lasă feciorul și femeia la biserică și dacă trebuie ei pot și muri, dar singur se duce la pădure, că dacă Dumnezeu l-a ajutat și nu a murit în război, nu voieste a muri pe drum sau sub vre-un gard din satul lui. Cu cîntă măhnire mi-a povestit, că de cîteva zile el nu doarme acasă, ci în pădure, iar ziua se ascunde pe unde poate dinaintea domnilor. E sîtul de atîta înterogatoriu și teroare. Mi-a spus și aceea, că nu e singur care e silit să ia lumea în cap dinaintea domnilor, ci sunt mai mulți în comună. Toți acela cari au fost inițiatori în trecerea la ortodoxie azi trebuie să nebunească de frica dirigătorilor români.

În ziua praznicului împreună cu preotul mergem la biserică. Pe drum ne ies în cale femei îngrijorate întrebîndu-ne că ce va fi de capul lor, dacă vor rămînea un sat de oameni fără biserică. Îmi spuncau cu multă amărăciune, că azi Rușii vor să le ia biserica cu forța.

Facem utrenia. Se adună în biserică circa 30 bărbați și 30 femei. Tot atîția stau în jurul bisericii îngrijorați de cele ce au să urmeze. Începem sîta liturghie. Când suntem la prefacere auzim cîntări și sgomot mare, se apropie de biserică tumultul. Întră în curtea bisericii 7 (sapte) preoți ruteni îmbrăcați în odăjdii cu vicarul rutean în frunte. Alături de vicarul rutean păsea măiestros vicarul Boroș în reverendă de gală. Înaintea lor 12 prapori, 4 cruci de mărirea praporilor, învățătorii și antistia comunala din 4 comune rutene. După preoți urmau credincioșii uniți, ruteni din 4 comune în număr de 400—500. Ajungînd la biserica noastră au umplut teritoriul din jurul bisericii ca bătuti cu ciocanul. Alungă pe clopotarul nostru din clopotniță și ca să fie batjocura mai mare, trag clopotele într-o dungă ca în vreme de incendiu sau alte primejdii. Credincioșii noștri din biserică toți îngălbenise și oftează, cei din jurul bisericii fac cruci și blastămă. Li mulcomesc cu cîteva cuvinte și continuăm liturghia. După liturghie facem parastas. După sfîrșirea ritualului îmbră-

cat în ornate complete și cu crucea în mână ies înaintea ușilor împărătești și predică dela ora 11 până la 1 p. m. În timpul acesta s'au pus în aplicare toate apucăturile diavolești ce a putut inventa vicarul Boros cu popii ruteni.

A intrat în biserică pretul Lahovici și s'a așezat într'o strană, a început a suspina ca un desperat pe un ton mai puternic decât predicam eu. Au venit după el două fete de a lui, au început a-l întinde de haine și cu glas mare îl capacitează să iasă afară. Conversația între ei a fost în limba ungurească. În fine l-au luat pe subuori și aproape pe sus l-au scos din biserică. În timpul cât am vorbit credincioșilor, rutenii au dat peste noi două navale. Anume, intrau în biserică atâta de nici eu nu încăpeam la ușile împărătești. Să nizuiau să strămtorească pe ai noștri ca să iasă afară. Ai noștri se prindeau de strane, strigau, înjurau și blăstămau. Rutenii din fire foarte bisericosi se îngrozeau și ieșeau afară.

Am coborât într'un colț al bisericii pe un plutoner de jandarmi. Am sfârșit vorbirea și am pus pe preotul Batariuc să înceapă alta. Până preotul nostru a predicat, am chemat pe plutoner în altar. L-am întrebat că a venit ca auditor sau face pe agentul forței publice. Mi-a răspuns, că e în serviciu. Rugându-l să facă ordine și să nu lasă acestor hoți cari calcă în picioare tot ce avem mai sfânt, mi-a spus, că el nu se poate amesteca, are poruncă dela prefect și își teme existența. După o conversație mai lungă l-am rugat să meargă la vicarul Boros și să-i spună că îl rog să se pună în contact cu mine, sau în biserică, sau afară, sau la vre-o casă. Voesc a-l întreba că ce dorește dela noi. Plutonerul s'a dus dar nu s'a mai întors cu răspunsul vicarului. După mai mult timp iarăși observ pe plutoner în biserică. Pășesc mai energic față de el. Il trimit să spună vicarului să nu creadă că va putea trece ușor peste noi. Suntem hotărâți a ne apăra biserica și cu pretul vieții. El nu va putea intra la acest sfânt altar decât peste trupurile a lor doi popi și 60 oameni ortodocși români. Poftescă! Noi stăm gata.

Comunicând vicarului aceste vorbe, iarăși a venit plutonerul în biserică și a început a teroriza la ușa bisericii pe un credincios de al nostru ca să-i predeie cuțitul, dacă nu îl deține. Lucru firesc, plutonerul ca agent al uniților s'a închipuit că oamenii noștri au cuțite, dar la ai lor nu le-a văzut. S'a produs în biserică larmă

și gălăgie infernală. Românașul provocat de plutoner de fapt a scos cuțitul, crâscă din dinți, muierile au năvălit spre plutoner. A trebuit noi preoții să ne punem între ei ca să încunjurăm încăierarea care numai cu moarte s'ar fi putut sfârși.

Timpul era înaintat, ne-am pierdut răbdarea. Era tocmai destul din agitația aceasta dela 8 ore a. m. până la 3 și jumătate p. m. Am ieșit din biserică ca să pot întreba pe vicarul Boros că nu s'a săturat încă de scandalul ce a inscenat. Prin mulțime nu am putut străbate până la masa unde erau popii uniți, în biserică încă nu m'am putut întoarce din cauză că era intrarea baricadată tot de mulțimea lor, astfel am fost nevoit a mă retrage la o parte.

Preotul nostru Batariuc voind a-i face într'o formă oarecare sfârșitul, îmbrăcat în ornate cu crucea în mână a ieșit în pridvor și a tras o morală popilor ruteni și în special vicarului Boros. Ca mulțimea să nu poată auzi caracterizarea popilor lor, vicarul Boros a poruncit să tragă clopotele, șiau pachetat odoarele și s'au depărtat ca opăriți în ordinea în care au venit. După aceia credincioșii noștri mângăiați s'au împrăștiat pe la vetrele lor tot făcând mătânii și mulțămînd lui Dumnezeu că i-a mântuit de năvălirea dușmanilor.

Popii ruteni și doi vicari ajungând la stradă s'au suit în trăsuri și au plecat, iar cea mai mare parte din mulțime au luat-o spre casă pedestru. Au mai rămas în comună atâta câți au umplut crâșmele. Un fruntaș din comuna Crăciunesti mi-a declarat următoarele: „*Noi am venit mobilizați fiind de domni și de popi. Trebuie să le facem pe voie pentru că cel ce nu se supune lor nu are odihnă în Maramures. La noi în sat încă vom trece cu toții la d-voastră pentru că pe popii acestia i-a urât și pământul!*”.

Pentru ca uniții să câștige un titlu de drept scandalului pe care l-au inscenat, în ziua premergătoare, crâznicul nostru a fost chemat la primărie și i-s'a luat cheia bisericii cu forța. Iar pentru ca să-și ascundă păcatele dinaintea lumii și pentru ca să informeze greșit opinia publică scriu prin jurnale diferite bazaconii.

1. Unirea din Blaj în No. din 8 August scrie un articol de fond intitulat: „*Incercuirea slavă. Ortodoxie și panslavism dincolo și dincoace de Tisa. Tradare de patrie sau prostie națională?*” Da — fraților uniți. E adevăr voi ați făcut încercuire slavă și maghiară la granița românismu-

lui. Popii voștri din Maramurăș primeau fiecare câte o subvenție de 800 cor. (adică încă o jumătate de congruă) anual dela guvernul maghiar ca să mânăți apa pe moara lui. Ca un preot să poată ajunge la acești bani a lui Iuda ca să-și vândă neamul, trebuia să facă declarație solemnă înaintea prefectului de județ că în familie va vorbi numai ungurește. Drept aveți aceasta, e și tradare de neam și e și prostie națională. Sunteți iscusiți în inventarea epitetelor, vi se și nimeresc de minune. Poftiți și căutați după un caz analog în analele bisericești ortodoxe din Ardeal.

2. Gazeta maramuresană cu redacția *in palatul prefecturii* unde e stăpân cuviosul Mihali în 7 August, adică o zi după scandalul înscenat de el. Iată ce scrie sub titlul *Biserica din Verșmört*.

„De vre-o câțva timp bântue neînțelegerea dintre biserica ortodoxă și cea greco-catolică, având momente agitate și în Maramureș unde mai întâi s'au înstăpânit peste bisericile din Remeți, Verșmört, Crăciunesti, cari sunt parohii rutene. De vre-o doi ani a păstorit în Verșmört părintele Batariuc din Basarabia, acum primim informația că credincioșii s'au săturat de conducerea lui și l-au poftit să-și părăsească, reîntorcându-se iarăși la biserica greco-catolică. În zilele acestea vicarul ruten ieșind la fața locului a preluat biserica, încredințând pe mai departe păstoria credincioșilor preotului greco-catolic”.

3. Foaia ungurească „Máramaros” tipărită în tipografia Mihali et comp, în numărul de 9 August sub titlul: *Răsboiul confesional în Verșmört. Credincioșii ortodocși s'au săturat de popii lor. Hotărîrea adunării de Duminecă. Gurdă cu cuțite înaintea bisericești. Serviciu divin sub ceriul liber. Batariuc blastămă poporul.*

„Credincioșii bisericești ortodoxe din Verșmört n'au fost nici decât mulțumiți cu preoții lor. Preoții Balaljuk și Kodra Nucu observând acest lucru în supărarea lor Duminecă la slujbă a certat pe credincioși numindu-i vite și porci. Poporul a suferit cât a putut, dar în fine Duminecă s'a decis să-și ajute situației insuportabile. S'a ales o comisie de 14 membrii și s'a prezentat la Szabo Endre, preot gr. cat. rugându-l să vină în comună și să-și preia, predându-i și cheia bisericești. Szabo a cedat rugămintelor și considerând că între credincioși sunt și români, a invitat și

pe vicariul Boros ca să-l însoțească. Despre toate acestea luând știre popii din Verșmört, cu vorbe blânde și cu rachiou au mituit pe Ștefan Pipas, Al. Pipas și Ștefan Vișovan, Joi dimineața la ora 8 au spart ușa bisericești și provăzuți cu cuțite au stat pasă ca să străpungă pe cei cari ar îndrăzni să între în bisericești. Szabo Endre însă aplecat dela Sighet cu vicarul Boros însoțiti de mai mulți popi ca să satisfacă cereri credincioșilor din Verșmört.

Când a ajuns la Verșmört și au auzit de celea întâmplate, n'au voit să înnece în scandal slujba divină, astfel au liturgisit înaintea bisericești. La sfârșitul serviciului divin preotul Batariuc a ieșit din bisericești și ridicând crucea în sus a blăstămat întreg poporul.

Szabo Endre a denunțat parchetului rupearea încuetoarei și amenințările mortale”.

Sărmani de voi Szabo și Boros mult vă sbațeti ca să vă câștigați titluri de martiri în nădejdea că va mai veni vremea să încasați apanaje grase dela protectorii voștri de odinioară. Vă rog cu înzistență să stăruiti pe lângă parchet ca să cerceteze cazul dela Verșmört pentru că numai așa veți putea fi demascați în adeverata culoare. *Alecsiu Latis, adm. prot.*

Scoala de contabilitate și educație cooperativă

Ministerul Muncii aduce la cunoștință că a deschis în Ludosuș-de-Murăș o școală practică de contabilitate și educație cooperativă cu scopul de a pregăti contabili pentru băncile populare și pentru cooperativele de tot felul din județele Transilvanice.

Se primesc la cursurile școlii, fii de țărani recomandați de băncile populare sau cooperativele de orice fel, din acest Ardeal.

Băncile populare și cooperativele de tot felul, sunt rugate a căuta, sfătui și recomanda școlii, câte cel puțin 2 elevi, dintre cei mai buni la studii, cari să fie absolvenți, cel puțin, a cursului primar complet. De preferat sunt cei care posedă câteva clase secundare.

Elevii fac 9 luni de cursuri teoretice cu totii la școală, după care vor fi trimisi în practică timp de 6 luni; iar după practică, vor mai face încă 4 luni de cursuri de completare la școală, după care li se va elibera diploma de capacitate, în baza căreia vor face armata numai un an (art. 53 din L. R.).

După absolvire elevii vor merge să lucreze la băncile cari i-au trimis, iar cei mai buni, vor fi întrebuințați contabili la federale și revizori contabili.

În școală elevii sunt interni și primesc: locuință, bae, masa, iluminat, încălzit etc. și vor plăti numai pentru hrană o taxă lunară de 650 lei. Cei care doresc vor putea aduce alimente în natură de aceasta valoare, iar dacă doresc vor putea fi și externi. Cererile se trimit până la 10 Sept. 1925 direcțiunii școlii în Ludoșul-de-Mureș, jud. Turda-Aries cu următoarele acte:

1. O cerere scrisă de mâna proprie a elevului cu arătarea adresei exacte;
2. Certificatul de studii;
3. Extrasul de naștere;
4. Certificatul de moralitate;
5. Actul de vaccinare;
6. Un proces verbal de recomandare, din partea băncii sau cooperativei.

Concursul de admitere se va începe Luni în 21 Septembrie ora 9 a. m.

La concursul de admitere elevii vor fi examinați, la oral, din obiectele de: Limba Română, Aritmetică, Istorie și Geografia țării și probe scrise la: Limba Română, Aritmetică și Caligrafie.

Absolvenții fac angajament că vor lucra cel puțin 5 ani la unități coop.

Dnii intelectuali, preoți și învățători dela sate, sunt rugați a aduce acestea la cunoștința locuitorilor, îndemnându-i să-și trimită copii la această școală, unde într'un timp scurt și fără cheltuieli mari, li se dau cunoștințe suficiente, pentru a putea ridica unitățile cooperative la nivelul dorit.

Victor Davidescu, dir. școlii.

Ajutoare sinistraților din Gălpăia

Un foc năpraznic a nimicit total gospodăriile alor 27 familii din parohia noastră Gălpăia, tractul Ungurasului, în noaptea din 28 spre 29 August 1923. Consistorul a întreprins o colecție în eparhia întreagă pentru ajutorarea lor. Această colecție s'a încheiat în luna trecută cu un rezultat de 28.075 lei.

Din partea P. Sfințitului nostru Episcop Nicolae a fost delegat secretarul consistorial Laurențiu Curea, să distribue această sumă celor nenorociți. Distribuirea s'a făcut Duminecă, în 23 August. Cu această ocaziune întreaga co-

mună Gălpăia a îmbrăcat haină de sărbătoare, iar membrii comitetului parohial des de dimineață, au ieșit cu șase trăsuri până la marginea hotarului comunci, unde au întâmpinat pe dignitarul bisericesc, conducându-l până la biserică, unde era așteptat de toți locuitorii, în frunte cu marcele proprietar Maiorul Nemes cu d-na. Secretarul consistorial a săvârșit sfta liturghie, rostind o cuvântare plină de învățături folositoare, lăsând urme adânci în sufletele ascultătorilor, cari s'au întărit astfel și mai mult în dragostea de lege, neam și patrie.

La sfârșit cei nenorociți au venit pe rând, au primit cu lacrimi în ochi darul din suma colectată și împărțită egal între toți cei îndreptățiți la ajutor. Ajutorul a fost cu atât mai binevenit, deoarece pe lângă focul de acum doi ani au mai suferit o nouă lovitură în vara aceasta, când o grindină grozavă le-a nimicit toată recolta de pe hotar.

Tuturor donatorilor și Ven. Consistor care a săvârșit colecta li se exprimă pe această cale cea mai călduroasă mulțumită în numele tuturor celor năpăstuiți. *Gavriil Cămpian, preot.*

Ordin circular

No. 4676. — Preoții din despărțământul Cetea-de-Peatră al Asoc. clerului „Andrieu Șaguna” au luat hotărârea de *a nu mai participa la nici un târg de Dumineci și sărbători*. Preotul care se va face vinovat de călcarea acestei hotărâri e obligat să plătească în folosul fondului de propagandă reli.-morală o amendă de 500 l., care în caz de recidivă se va dubla.

Comitetul central al Asociației a hotărât generalizarea acestei laudabile hotărâri în cuprinsul întregii Mitropolii ardelenice.

Consistorul nostru a aprobat această hotărâre care devine escutorie pe teritoriul eparhiei noastre. Invităm deci On. preoțime să o ia la cunoștință și să se conformeze.

S T I R I

SUVERANII ROMÂNIEI împreună cu A. S. R. Principele Nicolae au sosit în Sinaia venind din Veneția, unde au fost primiți de Ducele de Aosta. Deși au călătorit incognito, numeroși cetățeni români au venit să primească pe Suverani aclamându-i. La sosire în Sinaia li s'a făcut o primire frumoasă. M. Sa Regele s'a întors deplin însănătoșat.

Congresul dela Stockholm și-a început lucrările la 19 August în cadrele unor solemnități extraordinare cu peste o mie de delegați din toate țările. Despre decursul congresului vom da și noi raport detaliat.

D-l ministru prezident I. Brătianu a plecat la Karlsbad la o cură de 30 zile. Interimatul va fi ținut de d-l ministru Văitoianu.

Biserica minoriților din Cluj era vorba că a fost dăruită uniților de aici. Gazetele ungurești scriu că în zilele trecute s'a prezentat un canonic gr.-cat. la șeful minoriților și a cerut predarea întregului imobil. Acesta însă l-a refuzat sub cuvânt că nu are nici un ordin dela papa în această privință.

Danie. D-l Ministru al cultelor, Al. Lapedatu, a dăruit pentru biserica ortodoxă din Beius suma de 50 mii de lei, pentru care epitropia ține să-i exprime sincere mulțumiri.

Atentat împotriva simplonului. Joia trecută răufăcători au scos șinele pe linia între stațiunile T.-Severin și Craiova, în urma cărui fapt trenul erpres plecat dela București a deraiat fără să se întâmple însă nici un accident de persoane.

Furtuna de Marți seara de săptămâna trecută a făcut multă stricăciune în unele părți ale țării. A descoperit case, a smuls arbori, a doborât stâlpii de telegraf și în unele locuri grindina a stricat cucuruzele și viile.

La Brașov s'a întâmplat tot din cauza furtunei o ciocnire de tren. Vântul a pornit din gara Bod un vagon ce stătea singur pe o linie laterală și vagonul a plecat la vale spre Feldioara. Aci

sosise din spre Oradea-Mare personalul No. 328 spre București, vagonul scăpat din Bod s'a prăvălit spre locomotiva acestui tren.

Ciocnirea a fost atât de violentă încât locomotiva s'a răsturnat. Trei vagoane au deraiat.

Mecanicul a murit strivit pe locomotivă. Fochistul fost opărit cu apa din cazanul mașinei.

Haine prin care nu străbate glonțul. În America un domn a făcut o vestă prin care nu străbate glonțul de revolver. El însuși s'a pus de țântă, pușcând asupra lui trei oameni deodată, și a rămas nevătămat. Vesta are trei plăci de oțel așezate pieziș peste olaltă, iară între ele este așezată vată.

Sfințirea bisericii din Vad. P. S. Sa episcopul nostru Nicolae încă în anul 1920 când a ceretat ca arhimandrit și prezident al Consistorului vechea vatră a episcopiei Vadului întemeiată de Stefan cel mare și sfânt, a promis credincioșilor din Vad, despoiați de biserica zidită de marele ctitor, voevod al Moldovei, că le va zidi o altă biserică, după puțința vremilor de azi. Cum acum cuvântul trup s'a făcut și biserica promisă este frumos, solid și cu bine terminată, P. S. Sa va săvârși sfințirea ei cu solemnitatea cuvenită **Duminică în 20 Septembrie** a. c. Preoțimea noastră din părțile nordice ale Ardealului, care a aparținut odinioară la această veche ctitorie, va veni să ingenucheze cu pietate la altarul reînviat însoțită de credincioșii din satele învecinate, în număr cât se poate de mare. Amănuntele programului în numărul viitor.

No. 345—1925.

1—3

CONCURS REPETIT

Pentru postul vacant de paroh în parohia de cl. I. Borgomijloceni, în tractul Bistriței, prin aceasta se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renășterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Intregirca salariului dela stat;
2. Sesiunea parohială 11 iug. 720 st. cu prospecte de a fi întregită; — folosința alor două cimitire;
3. Casă parohială cu supraedificate economice în stare bună, grădină;
4. Venitele stolare obisnuite majorate conform împrejurărilor de astăzi.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile legal documentate la oficiul protopopesc al Bistriței și au voie a se prezenta și în comună pentru ca să facă cunoștință cu poporul.

Se observă că, fiind parohia de cl. I., în lipsă de reflectanți corespunzători, vor fi admiși și de cei cu clasificarea pentru parohii de cl. II, dacă vor fi obținut încuviințarea dela Ven. Consistor.

Bistrița, 26 August 1925.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial

Grigore Pletosu, protopop.

No. 266—1925.

1—3

C O N C U R S

Pentru ocuparea postului de preot din parohia de cl. I, Trăznea aparținătoare tractului Unguraș, se ublică nou concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință în natură, cu supraedificate și $\frac{1}{4}$ jug. grădină;
2. Sesiune parohială de 52 jug.;
3. 2 vici cu cucuruz cu cocianul și o zi de lucru dela fiecare casă;
4. Venitele stolare obicinuite;
5. Intregirea dela stat conform celor cuprinse în coala B.

Reflectanții la acest post își vor înainta subscrisului oficiu protopopesc în termenul deschis cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Unguraș, la 20 August 1925.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioil Ghiurițan, protopop.

No. 757—1925.

3—3

C O N C U R S

Pentru întregirea postului de paroh în parohia *Dumbrava*, se publică concurs cu termen de 30 zile dela cea dintâi publicare în „Renașterea”.

Venitele parohiei sunt:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială de 32 jug. cat.

3. Zece m. cubi de lemne de foc, din pădurea comunală.

4. Dela fiecare familie: o mERTĂ veche de cucuruz și o zi de lucru.

5. Stolele obișnuite, corespunzătoare vremurilor de astăzi.

Cei în drept de a concura, își vor înainta cererile legal întocmite oficiului nostru.

Oficiul parohial din Dumbrava în înțelegere cu noi.

Reghin, 15 August 1925.

Protopop *Dumitru Antal*.

CĂRȚI

La consistoriul nostru sunt depozitate spre desfacere următoarele cărți:

1. Papism și ortodoxism în Ardeal de Dr. G. Ciubaudu — — — 12.— Lei
2. Români ortodocși și Români uniți de Dr. G. Ciubaudu — 10.— Lei
3. Ortodoxia și creștinismul apusean de P. L. Nicodim — — — 8.— Lei
4. Schisma Românească sau Unirea cu Roma — — — — — 2.50 Lei
5. Analele Asociației „A. Saguna” II. și III. à 20 lei, pentru membri — — — — — 16.— Lei
6. Invățăminte cu icoane (12 cărți postale cu icoane din Sft. Scriptură) — — — — — 10.— Lei

Nou apărut!

Cea mai bogată carte de rugăciuni

„Căparea Fericirii”

de: **G. Mânzat** preot

cu tot felul de rugăciuni ocazionale
în 364 pagini la

Librăria ANCA Cluj.

PREȚUL:

Cartonată 85.—. În pânză 140.—.
În piele lux pentru dame 280.—.

„Predici la Morți”

de: **prot. I. Marga**
45.— Lei.

3—10

La comandă anticipați prețul plus 10 Lei porto.